

Sygn. akt IV KK 375/22

POSTANOWIENIE

Dnia 5 października 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Kazimierz Klugiewicz

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.,
w sprawie **K. H.**,
skazanego z art. 207 § 1 k.k.,
po rozpoznaniu w Izbie Karnej, w dniu 5 października 2022 r.,
kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego
od wyroku Sądu Okręgowego w Częstochowie
z dnia 16 marca 2022 r., sygn. akt VII Ka 135/22,
zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Częstochowie
z dnia 10 listopada 2021 r., sygn. akt IV K 1431/19,

p o s t a n o w i ł:

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;**
- 2. kosztami sądowymi postępowania kasacyjnego obciążyć oskarżyciela posiłkowego – D. H..**

UZASADNIENIE

K. H. został oskarżony o to, że:

I. w okresie od stycznia 2015 roku do grudnia 2016 roku w C., będąc pod wpływem alkoholu, znęcał się fizycznie i psychicznie nad żoną D., bijąc ją rękoma po ciele, kopiąc nogami po ciele, szarpiąc za ubranie, grożąc łyżką do butów, wyzywając słowami wulgarnymi, przy czym w marcu 2016 roku, kopnął ją w okolice klatki piersiowej, powodując uraz prawego łuku żebrowego, co naruszyło jej nietykalność cielesną,

tj. o przestępstwo z art. 207 § 1 k.k. w zw. z art. 217 § 1 k.k. i art. 11 § 2 k.k.;

II. w styczniu 2016 roku, w C., przemocą polegającą na położeniu się swoim ciałem na D. H., przytrzymywaniu i krępowaniu jej rąk, doprowadził ją do obcowania płciowego przez odbycie stosunku,

tj. o przestępstwo z art. 197 § 1 k.k.;

III. w okresie od stycznia 2017 roku do 26 stycznia 2019 roku w C., mając prawny obowiązek opieki nad synem lat 7 S., naraził go na niebezpieczeństwo utraty życia bądź ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, sprawując opiekę pod wpływem alkoholu, przy czym w dniu 26.01.2019 r. z wynikiem 0,65 mg/l,

tj. o przestępstwo z art. 160 § 2 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Częstochowie z dnia 10 listopada 2021 r., sygn. akt IV K 1431/19, oskarżony został uznany za winnego czynu opisanego w punkcie I, z tym, że przyjęto, iż dopuścił się go w okresie od stycznia 2015 roku do 24 marca 2016 roku, to jest przestępstwa z art. 207 § 1 k.k., za które – na podstawie art. 207 § 1 k.k. i art. 37 k.k. – wymierzono mu karę 8 miesięcy pozbawienia wolności, której wykonanie – na podstawie art. 69 § 1 i 2 k.k. i art. 70 § 2 k.k. – warunkowo zawieszono na okres 3 lat tytułem próby. Ponadto, na podstawie art. 72 § 1 pkt 1 k.k., zobowiązano oskarżonego do pisemnego informowania Sądu o przebiegu okresu próby – co 6 miesięcy, do ostatniego dnia miesiąca, a na podstawie art. 73 § 2 k.k. oddano oskarżonego w okresie próby pod dozór kuratora sądowego. W zakresie dwóch pozostałych zarzucanych przestępstw (pkt II i III) K. H. został uniewinniony od zarzutu ich popełnienia.

Wyrok Sądu pierwszej instancji został zaskarżony apelacjami przez obrońcę oskarżonego, pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego oraz przez prokuratora na niekorzyść K. H..

Obrońca oskarżonego – podnosząc zarzuty naruszenia przepisów postępowania, które mogło mieć wpływ na treść wyroku (art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k.; art. 7 k.p.k.; art. 5 § 1 k.p.k.) oraz zarzut błędu w ustaleniach faktycznych – wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uniewinnienie oskarżonego od popełnienia czynu przypisanego mu w punkcie I oraz uchylenie rozstrzygnięć związanych z tym skazaniem.

Pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej – podnosząc zarzut błędu w

ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia i mającego wpływ na jego treść oraz zarzuty obrazy przepisów postępowania mające wpływ na treść wyroku (art. 9 k.p.k. w zw. z art. 167 oraz art. 2 § 2 k.p.k.; art. 415 § 1 k.p.k. w zw. z art. 46 § 1 k.k.) oraz zarzut rażącej niewspółmierności orzeczonej wobec oskarżonego kary – wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez orzeczenie za przypisany oskarżonemu występki kary pozbawienia wolności w wymiarze roku i 6 miesięcy oraz orzeczenie na podstawie art. 46 § 1 zadośćuczynienia od oskarżonego na rzecz oskarżycielki posiłkowej w kwocie 50 000 zł za ten czyn, uchylenie wyroku w zakresie rozstrzygnięć uniewinniających i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Częstochowie do ponownego rozpoznania.

Prokurator – podnosząc zarzuty obrazy przepisów postępowania, mającej wpływ na treść orzeczenia (art. 4 k.p.k. i art. 7 k.p.k.) oraz błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia – wniósł o uchylenie wyroku w zakresie rozstrzygnięć uniewinniających i przekazanie sprawy Sądowi Rejonowemu w Częstochowie do ponownego rozpoznania.

Sąd Okręgowy w Częstochowie wyrokiem z dnia 16 marca 2022 r., sygn. akt VII Ka 135/22, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, iż na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądził od oskarżonego K. H. na rzecz oskarżycielki posiłkowej D. H. kwotę 3000 złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymał w mocy.

Wyrok Sądu odwoławczego został zaskarżony przez pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego, który we wniesionej kasacji podniósł zarzuty rażącego naruszenia prawa, które miało istotny wpływ na treść orzeczenia:

a) art. 433 § 2 k.p.k. poprzez szablonowe, enigmatyczne i niezawierające własnej argumentacji, a przez to nierzetelne rozpatrzenie zarzutów naruszenia przez Sąd *meriti* art. 167 § 1 k.p.k. w zw. z art. 9 k.p.k. w zw. z art. 2 § 2 k.p.k., art. 4 k.p.k., art. 7 k.p.k., a także zarzutów poczynienia przez Sąd błędów w ustaleniach faktycznych, przyjętych za podstawę orzeczenia, które miały wpływ na jego treść, podniesionych w apelacji wywiedzionej przez pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej i oskarżyciela publicznego i niewystarczające w tym zakresie ustosunkowanie się do argumentacji skarżącego, a w konsekwencji zaaprobowanie rażącego uchybienia przepisom postępowania, polegającego na

nieprzeprowadzeniu kluczowych dla postępowania dowodów, jednostronnej, dowolnej i sprzecznej ze wskazaniem wiedzy i doświadczenia życiowego ocenie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie oraz błędnym ustaleniu stanu faktycznego sprawy, które to uchybienie skutkowało nieuzasadnionym przyjęciem, że zeznania pokrzywdzonej, w zakresie których wskazuje ona na popełnienie przez skazanego czynów zabronionych stypizowanych w art. 197 § 1 k.k. oraz w art. 160 § 2 k.k., za niewiarygodne i niedające podstaw do pociągnięcia K. H. do odpowiedzialności karnej za niniejsze czyny zabronione, a w konsekwencji doprowadziło do nieuzasadnionego uniewinnienia go od popełnienia tych czynów zabronionych;

b) art. 433 § 2 k.p.k. w zw. z art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 6 ust. 1 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw i Podstawowych Wolności (Dz. U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284) w zw. z art. 91 ust 2 Konstytucji RP poprzez sporządzenie przez Sąd odwoławczy uzasadnienia wyroku na formularzu UK 2, co naruszyło prawo D. H. do zaskarżenia wyroku, bowiem nie była ona w stanie wystarczająco zapoznać się z argumentacją Sądu przemawiającą za utrzymaniem w mocy rozstrzygnięcia, na mocy którego K. H. został uniewinniony od zarzucanych mu czynów zabronionych, co nie odpowiadało wymogom rzetelnego procesu przewidzianym w Europejskiej Konwencji Praw o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, mającej pierwszeństwo w stosowaniu przed ustawą – Kodeks postępowania karnego, który to akt przewiduje w art. 99a § 1 k.p.k. obowiązek sporządzenia uzasadnienia na przedmiotowym formularzu, co skutkowało niezasadnym utrzymaniem w mocy wyroku skazującego.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów autor kasacji wniósł o uchylenie wyroku Sądu drugiej instancji i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Częstochowie.

Prokurator w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy rozważył, co następuje.

Kasacja jest bezzasadna w oczywistym stopniu, co uprawniało do jej oddalenia na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Zarzut wadliwej kontroli odwoławczej został sformułowany jedynie

ogólnikowo w *petitum* kasacji, w jej uzasadnieniu próżno szukać jakichkolwiek bardziej szczegółowych rozważań. Poza wyrażeniem samej oceny jakości uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji autor kasacji nie wykazał jego wadliwości, czy nierzetelności, co dopiero – w przypadku rażącej obrazy art. 457 § 3 k.p.k. mogłoby prowadzić do uznania, że w istocie Sąd odwoławczy nie rozpoznał danego zarzutu apelacyjnego, dopuszczając się obrazy art. 433 § 1 k.p.k. Tymczasem lektura uzasadnienia wyroku tego Sądu prowadzi do wniosku, że Sąd ten – wbrew twierdzeniom pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej – dostatecznie szczegółowo odniósł się do zarzutów sformułowanych w apelacji tej strony postępowania. Sąd rozważył doniosłość wypowiedzi K. H. z rozprawy rozwodowej przed Sądem Okręgowym w Częstochowie z dnia 23 sierpnia 2017 r. Na podstawie analizy protokołu miał podstawy do uznania, że nagrania tych wypowiedzi nie miały wpływu na treść wyroku Sądu pierwszej instancji, co zresztą koresponduje z odniesieniem się do apelacji prokuratora w zakresie zarzutu popełnienia przestępstwa zgwałcenia (pkt 3.1. uzasadnienia wyroku Sądu *ad quem*). Również kwestia uniewinnienia K. H. od przestępstwa z art. 160 § 2 k.k. była przedmiotem wnikliwej weryfikacji ustaleń faktycznych przez Sąd *ad quem* w kontekście zarzutu sformułowanego w apelacji prokuratora (pkt 3.1. i 3.3. uzasadnienia wyroku). W tym kontekście rozpoznawany zarzut należy uznać za chybiony, co wobec daleko idącej ogólnikowości nie stwarza pola do czynienia szerszych rozważań.

Jeśli chodzi o drugi zarzut kasacyjny, to wprowadzie opracowanie uzasadnienia wyroku na urzędowym formularzu może – w konkretnych okolicznościach sprawy – nie zawsze zapewniać zachowanie standardu prawa do rzetelnego procesu sądowego, jednakże żadna forma sporządzenia pisemnych motywów wyroku nie daje takiej gwarancji. Można w tym kontekście uznać, że każdy schematyzm, którego wyrazem jest formularz uzasadnienia, stwarza ryzyko uchybienia standardom rzetelnego procesu, jednak to, czy tak się stanie zależy już od samej treści uzasadnienia, niezależnie od jego układu. Jak wskazuje się w orzecznictwie: „rzeczą każdego sądu odwoławczego, w ramach obowiązku wynikającego z treści art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 i 2 k.p.k., jest przeprowadzenie w konkretnej sprawie oceny, czy może sporządzić uzasadnienie swojego wyroku na formularzu UK 2 (art. 99a § 1 k.p.k.) w taki sposób, który

zagwarantuje stronie prawo do rzetelnego procesu odwoławczego a więc rzetelnego i konkretnego ustosunkowania się w toku postępowania do każdego istotnego argumentu zawartego w apelacji strony i przedstawienia takiej oceny właśnie w uzasadnieniu wyroku sądu odwoławczego” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2020 r., I KA 1/20, OSNKW 2020/9-10/41, LEX nr 3061026). Jeżeli w rozpoznawanej sprawie Sąd odwoławczy nie znalazł przeszkód do sporządzenia uzasadnienia wyroku na urzędowym formularzu, to miał nie tylko prawo, ale i obowiązek, aby respektować treść art. 99a §1 k.p.k. W żadnym razie nie może przynieść oczekiwanego przez autora kasacji rezultatu kwestionowanie zachowania prawa do sądu na podstawie samego tylko faktu, że uzasadnienie wyroku Sądu odwoławczego zostało sporządzone na urzędowym formularzu. Lektura nadzwyczajnego środka zaskarżenia prowadzi do wniosku, że skarżący nie wykazał okoliczności, które nakazywałyby Sądowi *ad quem* odejście od reguły wyrażonej we wspomnianym przepisie. Poprzestał jedynie na ogólnikowym i zabarwionym jedynie subiektywnym poglądem zapatrywaniu, że takie rozwiązanie było uzasadnione obszernym materiałem dowodowym, a także szeregiem kluczowych dla sprawy okoliczności (s. 12 *in fine* kasacji), co z oczywistych względów nie stanowi wykazania uchybienia prawa do Sądu, którego zresztą Sąd Najwyższy – po lekturze pisemnych motywów zaskarżonego wyroku nie stwierdził, a o czym była już mowa przy okazji rozpoznawania pierwszego zarzutu z kasacji pełnomocnika oskarżyciela posiłkowego.

Na marginesie należy jedynie przypomnieć, że zgodnie z art. 537a k.p.k. nie można uchylić wyroku sądu odwoławczego z tego powodu, że jego uzasadnienie nie spełnia wymogów określonych w art. 457 § 3 k.p.k. Skoro zresztą proces sporządzania uzasadnienia wyroku ma miejsce już po jego ogłoszeniu, to trudno dowodzić, że jakoś tego uzasadnienia miała istotny wpływ na treść wyroku sądu odwoławczego ogłoszonego wcześniej.

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu, na podstawie art. 637a k.p.k. w zw. z art 636 § 1 k.p.k. kosztami procesu w postępowaniu kasacyjnym obciążając oskarżyciela posiłkowego.

[as]

